Nagyvárad, 1901. VII. évfolyam 172. szám. Szerda, julius 31.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, julius 30.

Szárazon és vizen.

Ilyen gyilkos nyári melegben még csak vizről olvasni is élvezet. Hát ha az a viz egész csatornák alakjában integet felénk a reményteljes jövőből!

Nem kevesebbről van szó, mint hogy Magyarországon végre-valahára megkezdik a nagyszabásu közlekedési politikát s megpróbálják, hogyan sikerülne évtizedek mulasztását rövid néhány év alatt helyrehozni?

Mintha egy perczre Széchenyi és II. József császár szelleme ihlette volna meg kereskedelmünk vezéreit. II. József eszméje a Dunát az Adriával összekötő csatornáról kibővitve, nagyobb szabással jelenik meg ama csatorna tervében, mely a Dunát az Oderával s másrészt az Adriával kötve össze, közvetlen vizi összeköttetést létesitene az éjszak-német partok és Fiume közt. Széchenyi nagyszabásu vasut-hálózati terve pedig modern alakban fog megvalósulni az uj magyar villamos vasuti hálózatban. Ha még ehhez csatlakozik az uj Duna-Tisza csatorna s Budapestnek kereskedelmi kikötővé emelése, mindez kellő erélylyel megvalósitva, a kitünő forgalmi eszközöknek egész sorával árasztaná el hazánkat s kereskedelmét s iparát a virágzásnak egyelőre be sem látható fokára emelné.

Pedig mind a kettőre nagy szükség van.

Magyarország kivándorlási statisztikája évről-évre hangosabban tanuskodik a mellett, hogy már nálunk is elkövetkezett a müvelt nyugati népeknél általánosan észlelhető baj: a túlnépesedés. Évről-évre többen veszik kezükbe a vándorbotot, hogy uj hazát keressenek maguknak s bizony legtöbb kivándorlónk nem visz magával mást a hazából, mint azt az egy szál botot. Mig a bot tart, addig van a mi emlékeztesse az otthonra. Mikor a bot eltörik, elszakadt az utolsó kapocs is, mely őt a hazához füzte. Itthon pedig ki marad? A magános nők, az apátlan gyermekek — s a statisztika adatai szerint kivándorlásra hajlamos vidékeken felüti fejét még két más társadalmi kór is: szaporodik a törvénytelen születésüek és a gyermekkorban elhaltak számaránya.

Honnan ez a jelenség a tejjel és mézzel folyó Magyarországon? Hiszen a mi viszonylagos népsürüségünk Nyugat nagy államaihoz viszonyitva még mindig csekély; a jelenleg kulturális haladás mellett előteremtett megélhetési eszközökből Magyarország ma is éppen kétszer ennyi embert el tudna tartani, mint a hány lakosa van ma. Nem a föld kevés tehát, nem is a lakosság száma nagy. Másutt rejtőzik a baj.

A föld adja mindennapi kenyerünket, esztelen tehát az a politika, mely nem a földön akarja megvetni lábát, hanem a levegőben kapálódzik merkantil-liberális meg mit tudom én miféle üres jelszavak után. A liberálizmus és merkantilizmus egy darab kenyeret sem tudnak kiteremteni. Itt, ezen a fekete anyaföldön kell a politikának sarkallnia s innen kell segitségére hivni az összes többi nemzetgazdasági elemet, első sorban az ipart és a kereskedelmet.

Egyik a másikat támogatja, egyik a másik nélkül meg nem él. A földmüvelés ad szilárd alapot a kereskedelemnek és iparnak s ez utóbbiak adnak szárnyat a földmivelésnek.

Egy példa jobban meg fogja világitani a kérdést. Dánia földje rosszabb, mint a miénk s mégis aránylag éppen kétszer annyi buzát termel, mint a magyar paraszt az ő tejjel és mézzel folyó Kánaánjában.

S miért?

Mert Dánia ipara olcsón elő tudja állitani mindazokat a gépeket, a melyekkel a modern földmivelés a régit egyszerüen lefőzi s van kifejlett kereskedelme, mely kész földmivelési és iparczikkeket gyorsan és olcsón képes közvetiteni.

Nálunk pedig épp ez a kettő hiányzik: a gyorsaság és olcsóság.

Vegyünk innét példát, még pedig éppen Nagyváradról. Hirtelen czipőt kell csináltatnom s elmegyek valamelyik jó nevü czipészmesterhez. Az meg is csinálja ugy, hogy a mödlingi Turul-czipő megsárgul az irigységtől, ha meglátja. Igen ám, de először két hétig kell rá várnom, másodszor éppen két annyit fizetek érte, mint a Turulért. Igaz, hogy el is tart két annyi ideig, de fizetéskor azt kérdi az ember, mennyi több: 3 frt 50 krajczár-e vagy 7 forint?

Kereskedő szellemet, gyorsaságot kellene hát a magyarba nevelnünk. Mert van ugyan nálunk kereskedelmi szellem, de annak ugyan egy porczikája sem magyar. A mi pedig magyar szellem a kereskede-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Nyaralás után.

Irta: **Pakots József.**

Kedves barátom!

Jaj Istenem, ha a mama tudná, hogy én most magának levelet irok. De hát nem tudok a kérésének ellenállni: aztán ugyis azt mondja maga, hogy ez csak amolyan irodalmi levelezés. Hát irok.

Tudja, ahogy a mult héten megjöttünk Brádról, a nyaralásból, hát annyi dolgunk volt a lakással, hogy még most is alig lélekzem. A fejem is fáj a sok szellőztetéstől s váltig erősködöm a mamának, hogy — migrainem van.

— Na persze — mondja a mama — most jövünk faluról és fejfájásról panaszkodik a kisasszony. Szégyelheti magát!

Hát az igaz, hogy megerősödtem a nyáron. És meg is nőttem. Épen tizenhárom milimétert. Na mondja, barátom, tizenhárom milimétert! A mama nem akarja hinni, hogy rövidek a ruháim.

Ad vocem ruha! Ma délelőtt a mamával kiszaladtunk egy kicsit a Kossuth Lajos-utczába. Na tudja, majd hogy össze nem estem. Négy hónap alatt — ennyi ideig voltunk Brádon; ugy-e, hosszu nyaralás? — hát négy hónap alatt, képzelje barátom, ugy megváltozott a divat, hogy én szaladni akartam a muzeumba, hogy tegyenek spirituszba. A mama persze összeszidott, hogy mit léháskodom, de láttam, hogy őt is bosszantja ez a metamorfozis, hogy a Jóska szavaival éljek.

Ezek a szörnyen sima ruhák — brr! Megyünk a Koronaherczeg-utczába, hát ott is ugyanily toilettek; a Váczi-utczában pláne még a szinek is olyan szeczessziósak. Mert szeczesszió ez barátom, csupa szeczesszió. Minálunk Brádon ugyan neki menne a bivaly, de hát ez izlés dolga. De gustibus! — hogy ujra idézzem a klasszikusokat.

— Na — mondtam a mamának — akár ki se bujjunk a lakásunkból, amig a szabónőnk nem rendezi a viszonyokat.

A mamát láthatólag igen bántotta a ruhastudiumok ez eredménye, én azonban, hogy őszinte legyek, nagyon megörvendtem neki. Uj ruhát kell csináltatni s most már sikerülni fog valahogyan egy pár ujjhossznyit hozzáalkudnom a ruha-aljhoz.

Igaz, a ma déli korzón a ruha-studiumok közepett egyszerre csak elénk termett a kis Károly, a »mama kedvencze«, tudja.

— Na — mondja nagy áhitattal, miközben müértően fixirozott — maga nagyon briliánsul fest Janka!

— Hjah, Brád! — mondom erre én ájtatos szemforgatással és majd megpukkadtam, mikor láttam, hogy a mama minden csoma-

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő czég, NAGYVÁRADON,
(Alapittatott 1850)

Tisztelettel értesiti az érdekelt közönséget, hogy általánosan nyilvánitott óhajnak megfelelve, eddig csak hordókban forgalomba bozott borait ezentul **literes palaczkokban** is áruba bocsátja. — Hangsulyozni óhajtjuk, hogy csak azon borok tekinthetők czégünktől eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alanti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendü asztali bor literes palaczkonként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsenye-, csemegeégyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utcza 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el.

Telefon-szám 106. 138—13—25

Viszontelárusitóknak külön árszabás.

lem terén érvényesül, arra csak ellenségeink foghatják rá a gyorsaságot — élczből.

Az uj kereskedelmi politika e téren enged reményt javulásokra. Ha egyszer gyors és nagyszabásu közlekedési eszközeink, a tervezett csatornák, a villamos vasutak kiépülnek, akkor közvetlen érintkezésbe jutunk a külfölddel s a mint hajdan háboruban elsajátitotta a magyar faj az idegen fegyvereket és harczmodort, ugy a modern nemzetek békés, de nem kevésbbé veszélyes hadakozásában is meg fogja tanulni, a mi a magyar faj előnyére válhatik.

Hátra vagyunk, nagyon elmaradtunk. Az uj közlekedési politika fogja megnyitni az utat előttünk, hogy meginditsuk a küzdelmet régi belső erőnk és külső tekintélyünk helyreállitására szárazon és vizen.

Megjegyzendő, hogy sem a vizi utak kiépitéséből, sem a villamos utakból Nagyváradnak semmi sem jut. Nincs is rajta mit csodálni. Nálunk még a városi villamost s a debreczen-nagyváradi villamost sem tudják (vagy: sem akarják) nyélbe ütni, minek ide országos dolog? Hiszen a magunkét sem tudjuk a magánérdekek önzésétől megszabaditani s felvirágozásra emelni.

Nagyvárad megint csak lemarad, ősi szokás szerint, szárazon és vizen; s még hozzá borunk sincs, a mi vigasztalhatna...

Dr. K. A.

A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt gyülése.

A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt tegnap d. u. az »Ellenzék« szerkesztőségének helyiségeiben népes értekezletet tartott dr. Török István pártelnök vezetése alatt. Az elnök előterjeszti, hogy hozzá irásban több rendbeli tiltakozás érkezett a párt tagjai részéről, melyekben kijelentik, hogy Kossuth Ferenczhez intézett meghivó iratot nem irták alá és arra mást sem hatalmaztak fel. A gyülésen megjelentek közül igen sokan személyesen jelentették be, hogy nevükkel hasonló visszaélés történt.

Az értekezlet az elnök előterjesztése után ***mély felháborodásának ad kifejezést a Kossuth-párt részéről elkövetett visszaélések felett*** s egyértelmüleg kijelenti, hogy ezt az eljárást mint a politikai tisztességgel össze nem egyeztethető tényt a ***leghatározottabban elitéli*** és az ellen ünnepélyesen óvást emel. Az értekezlet továbbá egyhangulag elhatározta, hogy ezen párt-sérelmi ügyet átteszi a párt intéző bizottságához azzal, hogy az intéző bizottság keressen módokat arra, hogy ezen visszaélések által ugy az egyes választók, valamint a párt s ennek erkölcsi reputácziója ellen elkövetett sérelemért megfelelő orvoslást szerezzen s egyben megakadályozza azt, hogy a jövőben a párt tagjai ilyen tisztességtelen politikai üzérkedéseknek kitéve legyenek. A párt-értekezlet végül a ***leghatározottabban kárhoztatja*** a Kossuth-párt kolozsvári lapjának azt az eljárását, mely arra vezetett, hogy ilyen tisztán politikai jellegü dolgot személyes térre vitt s az Ellenzék szerkesztőségének egyik tagja ellen ebből kifolyólag minősithetlen személyi támadást intézett és jegyzőkönyvi elismerést fejezett ki Kuszkó István iránt, a ki e személyes támadást a párt ügyéért volt kénytelen elszenvedni.

—

Bánffy és az abszolutizmus.

Ugy látszik, hogy az ellenzéki pártok körében teljesen letettek arról az eszméről, hogy husz képviselő aláirásával rendkivüli nyári ülésre hivják össze a képviselőházat, amelyen tárgyalnák a bécsi Neue Fr. Presse azon sulyos vádját, hogy báró Bánffy Dezső miniszterelnökségének végnapjaiban, csakhogy uralmát megmentse, merényletet készült elkövetni a magyar alkotmány ellen s az alkotmány felfüggesztésére vonatkozólag már tárgyalásokat is folytatott osztrák államférfiakkal s a hadsereg néhány főtisztjével. Ennek a kinos ügynek szóvátétele most már a szeptemberben ujból megkezdődő parlamenti tárgyalásokra marad, mikor is az ellenzék kérdést fog intézni azokhoz a miniszterekhez, akik a Bánffy-kabinetnek is tagjai voltak, hogy volt-e tudomásuk ezen tervezett államcsiny előkészitéséről. Mint kormánypárti forrásból jelentik, erre a kérdésre először is báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter fog felelni, kinek Gasteinban mutatták ismerősei a legujabb Bánffy-ügyről szóló közleményeket. Fejérváry Géza ezeket egyben a kabinetben levő miniszterek megvádolásával, olvasva, azonnal kijelentette:

— Ezt nem türöm el! Erre válaszolok!

Báró Fejérváryval együtt Gasteinban időzik Lukács László pénzügyminiszter is, kinek nevét szintén mint a Bánffy-kabinetben levő miniszterét azok között emlitették, kik az alkotmánynélküli kormányzást helyeselték. Báró Fejérváry megbeszélte a kérdést Gasteinban Lukács László pénzügyminiszterrel, majd elkészitette a tiltakozó nyilatkozatot, melyet Lukács pénzügyminiszternek is megmutatott igy ez az ő hozzájárulását is magában foglalja. Szóval báró Fejérváry és Lukács miniszterek tiltakoznak az ellen, hogy tudomásuk lett volna Bánffy Dezső azon szándékáról, melylyel Magyarországon alkotmánynélkül kormányzást akart létesiteni.

—

Az Egyesült-Allamok és Közép-Amerika.

Az Egyesült-Allamok kormánya a közép-amerikai zavarok megszüntetése czéljából azt tanácsolta az ottani köztársaságnak, hogy Kubához hasonlóan helyezzék magukat az Unió protektoratusa alá. Hir szerint Honduras elnöke pártolja a tervet és a közép-amerikai kereskedő világ is szivesen látná a protektoratust, mely alkalmas volna a viszonyok konszolidálására. Washingtonban csak Anglia ellenzésétől tartanak, mely nem nyugodhatnék bele az Unió eme térfoglalásába.

—

Visszatérő kivándorlók.

Régi idő óta folyik a rendszeres csábitás a székelység földjén. Csalogatják őket Romániába, aranyhegyeket igérnek nekik s hogy az igéretből mi válik valóra, kitünik most egy jelentésből, mely igy szól: A Romániába kivándorlott székelyek százával jönnek haza Lemhénybe, Martonosba, Bereczkbe és a többi kézdijárási községbe Háromszékmegyében. Romániában nem birtak munkát kapni, mert a romániai hatóságok az odavaló gazdáknak katonaságot bocsátottak rendelkezésükre az arató és más munkák elvégzésére. A munka nélkül lézengő idegeneket és igy a székelyeket is haza tolonczolták.

———

got, amit összevásároltunk, a Károlyka nyakába rak.

Hanem annyit emlegettem már magának Brádot, kedves barátom, hogy kell valamit irnom róla.

Brád fekszik az északi szélesség . . . azaz, hogy ezt nem tudom egész pontosan. Szóval Brád fekszik valahol. De szép fekvése van. Nagy hegyek tövén, a Körözs völgyén, csomó erdő között, szóval igen briliánsul fest, amint Károlyka mondaná.

Négy hónap alatt, kérdezi maga, mit tudtam én csinálni Brádon? Hát ittam harmatot, mosdottam virágillattal és fürödtem napsugárban. Tetszik igy? Vagy talán igen költői.

Hát volt egy nagy szalmakalapom, azt teletüzdeltem pipacsvirággal, aztán nyakamba keritettem a rétet, az erdőt és versenyt énekeltem a madarakkal és versenyt szaladtam a széllel. Szóval pompásan mulattam. Aztán ettem, mint a farkas, de nem harmatot.

Most persze maga gunyosan mosolyog. Na ne is tagadja; kikaczag, hogy milyen falusi liba lettem. Hát nincs igaza, csak azért is. Mulattam máskép is, valóságos tisztek kurizáltak nekem, három hadnagy, két főhadnagy s egy fél őrnagy. Az őrnagy tudniillik nyugalmazott volt. Na nem is zavarta a nyugalmamat.

Hanem a hadnagyok s a főhadnagyok! Nagyszerü fiuk! Igazán, lelkesedtem értük. Mondtam is a mamának, de neki épenséggel nincs érzéke az ilyesmi iránt. Leszidott.

Zuárd, Viktor, Elemér, Gáspár, Tóni. Igy hitták őket. Szegények olyan porosak voltak, mikor megismerkedtünk. Nagyhadgyakorlatoztak és Brádra szállásolták be őket két hétre. Na, volt is mulatság! Minden éjszaka éjjeli zenét kaptam.

Tudja maga mi az az éjjeli zene? Ha nem tudja, fogadja mélységes megvetésemet. Hát leirom . . .

A hold ezüstösen világit le a dermedten alvó tájra. Egyszer csak halkan, mélabusan fölsir egy hegedü valahol. Egy szál csak, barátom, csak egy szál. Hanem ez aztán ugy sir, hogy minden élő lény könnyezni kezd bele. A tyukketreczben a tyukok, kakasok korusban kezdik kisérni a hegedü sirását. A keritések mögül gyanus mormogás hallatszik. Ebben a pillanatban belezug a hegedü-szólamba a brácsa duruzsolása, a nagybőgő horkolása, ekkor aztán a mormogás ugatásba megy át, majd üvöltésben fejeződik be. A kutyák osztoznak a gyönyörüségben.

Ebbe az elringató szimfoniába végül pedig egy borizü hang és azt sirja a nótával:

Ha elmegyek kis angyalom messzire,
Jutok-e majd néha-néha eszedbe?

Na hát, ha mást igen, de ezeket az éjszakákat igazán nem lehet elfelejteni. Az utolsó éjszakán — már mint a tisztek utolsó éjszakáján — Zuárd adta az éjjeli zenét. Nagy keservesen neki támaszkodott egy akáczfának és onnan dirigálta a czigányokat.

A többiek pedig tánczoltak a szomoru nótára. Ugy gondolom, egy kicsit be voltak csipve. Tóni járta a legkeservesebben. Andalogva, érzéssel tánczolt s egyszer csak zsupsz! bele esett a kut mellett egy pocsolyába.

Hahaha! Azt kellett volna látni! Juj, de jól festett. Annyit kaczagtam akkor éjszaka, hogy a mama már ki akart dobni.

Szegény Tóni! Meghallotta a kaczagásomat a malőr pillanatában, mert másnap nem jött el búcsuzni. Kimentette magát.

Na de igazán brilliánsul festett.

Amelyhez hasonló jókat — hogy ujra a klasszikusokat czitáljam — magának is kiván

kis barátnője

Janka.

———

Nagyvárad, mint nyaralóhely.

—

Möller-czukrázda.

A czukrázda gazdája Salamonról van utónevezve, de lelkiismeretes utánjárásra kitűnt, hogy eme ó-szövetségi férfiuval sem testi, sem szellemi rokonságban nincsen.

A nevezetes férfiu sárga czipővel kezdődik és semmivel sem végződik, amennyiben nála a haj már nem pomádé alany, csak szerény indulat szóként szerepel — haj, haj.

Különös ismertető jele különben, hogy három oldala van, mint cseh-álomban, a bankónak.

Egyik oldala czukrász, másik pék, harmadik rabkosztoló. Nem csoda, ha megkopaszodott.

Mind a három oldala felé mosolyog a szerencse.

A rabok alig férnek ki az ajtón, miután hivatalos ülésöket elvégezték, a pékkocsikat automobillá kell előléptetni, mert a lovak sztrájkolnak és kidőlést szimulálnak az óriási napi forgalom miatt, a czukrászdából pedig még a katona zene se tudja szétugrasztani a vendégeket, pedig éppen a fülükbe harsog a vendégeknek, hetenként egyszer.

A Müller Salamon czukros boltja, a nagyváradi nyaralók találkozási helye, hol minden édesség kapható, csak kártya nem, mert ez keserüséget okoz.

Karger.

Van-e nép, hol e név nem ismeretes?

Ez kell a magyarnak, nem a pót adó emelés.

Ide hozd finyás orrodat Szemere Bertalan s meglátod, hogy boldog a magyar.

Pompás gyümölcsös kert közepén a legszebb szőlőhegy tövében fekszik a Karger, mint csecsemő, anyja kebelén. Sőt hogy jól adjam le a szót, fokoznom kell a keblet, mert anyább az anyánál, amennyiben itt nem csak szophat, de leszophatja magát a magyar. Van miből, van mivel. Igaz jó bor terem itt, alkalmatos, mint az anyatej.

De hát már a gazda képe olyan igazi magyar tipus, hogy rögtön megérzi vendég:

— Na ez tiszta bort önt a pohárba.

Ez a hely a társadalmi osztályok kohója.

Ragyogó uniformis, tisztes polgár kabát, hivatalnoki czilinder békés jó egyetértésben telepszik itt meg s ha a sora ugy hozza, megtelik az üveg terem tánczoló párokkal, hol a jókedv a rendező s az atyafiságos együttérzés a bálbizottság.

Ez a hely a Nagyváradon nyaralók »enyhitő körülmény«-je, mely által olyan becsült nevet szerzett magának a gazda hajason, milyet más kopaszon is bajoson.

Kispipa.

Kis pipa, de jó pipa.

Arról nevezetes, hogy a ki csak agyarára kaphatta, mind jó módra tett szert belőle.

Hogy milyen jól megy ennek a kis mulatóhelynek, élénken illusztrálja az az egy dolog, hogy idejárnak leginkább kosztolásra az ujságirók és — kibirja.

Székhelye különben a Lajos-asztaltársaságnak, mely városunk legelőkelőbb polgáraiból alakult, oly formán, hogy amennyi keserüséget benyelnek sör alakjában, ugyanannyi keserüséget édesitenek meg a nyomorgóknál.

Bazár vendéglő.

Koporsók árnyában, méla cziprusok között terül el a Bazár kert.

A régi szinházban, melyben hajdan ilyenkor pezsgett az élet, most koporsók és gyászkocsik méláznak a világ forgandósága felett s az udvaron, hol Leszkay András gömbölyü arcza sugározta a megelégedést, most Weiszlovits első osztályu szomoruságu arcza hirdeti, hogy mindenki meghal, tán még ő is.

No de az bizonyos, hogy ha nem volt I-sö osztályu a bódé szinháznak, első osztályu temetkezési raktárnak, mert egészségesebb koporsót nem árul más, mint a jó öreg Weiszlovits, ugy pedig nem trappol más 4 szürke, mint az ő négy csikója. Szinte kár, hogy a legutólsó passzió azzal menni Olaszi, vagy a központ árnyas fái alá.

Ezelőtt a szemközti oldalon volt a temetkezési intézet, minek emlékére a bazár épitő bizottság 4 sirkövet állitott a bazár központi része felé, akárki megnézheti.

Jobb azonban az üzlet itt a Bazár mulató udvarán, hol a mulatókat leszoktatja azon helytelen kifakadásról: — sohse halunk meg!

A Bazár különben olyan mint az Izbuk forrás, egyszer teli, máskor üres.

Ha Dankó itt van, nem jut székhez a vendég, ha Dankó nincs itt, nem jut vendéghez a szék.

Pedig Harsányi is van olyan derék vendéglős, mint zeneszerző Dankó.

A városliget.

Ugy járt ezzel a helylyel Rátkay bátyánk, mint az asszony a leányával.

Mig pelenkába van addig fürdesse, mig szopós addig maga tejével táplálja, mig fel nő addig nevelje, stafirozza, mikor aztán szemre valóvá lesz, akkor elviszik s megvárják a mamától, hogy örüljön rajta.

E ligetben van a hivatalos diák játszó tér.

Régebben ide is járt minden diák játszani, de mióta hivatalos lett, azóta kerüli a diák fajta, nehogy szekundát kapjon még a játékból is.

A liget nagyban hozzá járul a szocziális bajok orvoslásához, mert szabad lakást nyujt a föld népének.

De ez a szabadság kissé sok is, mert bár minden bokor szállást ad, a rendőrség mégis azt a tanácsot adja:

— Mikor virul az orgona
Az orrodat ne dugd oda.
Felé is csak akkor gyere
Ha te vagy a röndnek őre.

Mind eme nyaralási pontokon azonban hajh! meleg van. Kérem azért jámbor olvasóimat, kik velem együtt helyben nyaralnak, hogy ha valami hüvösebb helyet tudnak, anélkül, hogy a Müller Salamon kosztjával volna össze kötve, ugy hamar sugják meg, mert nem sokára egy bús zsirfolt fogja jelezni helyemet a szerkesztői asztal mellett s téli kabátom tandij czédulája hirdeti, hogy e folt, mig volt és igy meg nem holt, szegény

Kóby
volt.

UJDONSAGOK.

—

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Aug. 1. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Aug. 4. Az ev. egyházi énekkar dalestélye a Sporttéren.
Aug. 5. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
Aug. 8. Városi közgyülés d. u. 3 órakor.

—

* **Uj egyetemi professzor.** A hivatalos lap jelenti, hogy a király az egyházjog tanszakára a kolozsvári egyetemen dr. Kosutyán Ignáczot nevezte ki.

* **Villamos vasut Nagyváradon** át. Tegnap részletesen megemlékeztünk a kereskedelmi miniszter azon nagyszabásu tervéről, hogy a magyar államvasutak több irányban futó főbb vonalait villamos üzemre akarja átalakittatni, a mely által a forgalmat nagy mérvben megkönnyiti és olcsóbbá teszi. Általában feltünést keltett, hogy a tervbe vett vonalokból kimaradt a *budapest—nagyvárad—kolozsvari* vonalrész, amely egyik legnagyobb forgalmu vonala az államvasutaknak. Mint értesülünk, a miniszteriumban elkészitett tervezetben ez a nagyfontosságu vonalrész is bennfoglaltatik. Illetékes körökben meg vannak győződve, hogy ez a korszak alkotó ujitás a közzel jövőben megvalósul. A kereskedelemügyi miniszter tárgyalásokat folytat ez irányban a Ganz-czéggel, a mely az észak-olaszországi villamos vasutakat is berendezte.

* **Athelyezés.** Dr. Csulyok Béla margittai kir. járásbirót törvényszéki birói minőségben a nagyváradi kir. törvényszékhez helyezték át.

* **A zálogházi kamatok.** Tegnap lépett életbe a zálogházakban a kereskedelmi miniszter által kiadott rendelet, mely szerint a zálogházak az elzálogositott tárgyak után a következőképen szedhetik a kamatokat: arany és ezüst nemüek után az eddigi 24 százalék helyett 15 százalékot, értékpapirok után 10 százalékot, egyéb tárgyaknál az eddigi 36 százalék helyett 18 százalékot szedhetnek. A rendeletet a *nagyváradi* rendőrség kellőképen publikálta és szigoruan fogja ellenőrizni annak betartását.

* **Uj törvényszéki biró.** Király ő Felsége *Starosolsky* Ödön élesdi járásbirósági albirót a brassói törvényszékhez biróvá nevezte ki.

* **A Fehér Kereszt-egyesület fehérnemü szükséglete.** A következő sorok közlésére kérettünk fel:

A nagyváradi *Fehér Kereszt gyermek menhelye* részére szükségelt fehérnemüek:

1000 drb csecsemőing. 1000 drb pelenka. 500 drb leánying I. számu. 500 drb. leánying II. számu. 500 drb leánying III. számu. 500 drb fiuing I. számu. 500 drb fiuing II. számu. 500 drb fiuing III. számu.

Mely fehérnemüeknek drbonkénti megvarrásáért a következő árak fizettetnek:

Csecsemőing drbkint 6 fill. Pelenka drbkint 4 fill. Leánying drbként I. sz. 14 fill. Leánying drbként II. sz. 16 fill. Leánying drbként III. sz. 18 fill. Fiuing drbként I. sz. 18 fill. Fiuing drbként II. sz. 20 fill. Fiuing drbként III. sz. 24 fillér.

A fehérnemüekhez szükséges vásznak kiszabva adatnak ki vállalkozók részére.

A midőn a munkakeresőknek ezt tudomására hozom, egyidejüleg felkérem őket, hogy vállalkozni szándékozók aug. 15-étől lakásomon Kapuczinus-utcza 1. szám alatt jelentkezhetnek.

Nagyvárad 1901. julius 29-én.

Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné,
elnöknő.

* **A sör habja.** A müncheni vendéglősök budapesti kollegáikhoz hasonlóan szintén megtanulhatták, hogy a sör habja mily hasznothozó dolog lehet az üzletre nézve. Tudjuk, hogy nálunk a bon ton ellen van az, ha valamely vendég a sok hab miatt reklamál a vendéglősnél. A müncheniek ugy látszik nem ilyen scrupulozusok, mert mozgalmat inditottak a sör habjával való visszaélés ellen és el is érték azt, hogy a hatóságok léptek közbe a dologban. A müncheni városi tanács ugyanis elrendelte, hogy ezentul a sör habja $2^1/_2$ czentiméternél több nem lehet. A többi italoknál pedig a poharat teljesen meg kell tölteni. A szabályzat ellen vétők 500 márka pénzbüntetéssel, ismétlődés esetén pedig 15 napig való elzárással sujthatók.

* **Uj épület javitás alatt.** A nagyváradi kir. táblát mintegy 80.000 frt költséggel kibővitette Nagyvárad városa. Diszes két emeletes épületet dugtak el a régi utczai épület háta mögé. Ennek az épületnek még az elmult évben készen kellett volna lenni, s idestova eljön a másik ősz és még sem költözhet bele a kir. ügyészség. Megesett az eset, hogy mikor készen állott az épület, vették észre, hogy nincsen letapasztva a padlás. Azonkivül olyan nedves volt a tavasszal az épület, hogy nem lehetett bele költözni; de azért akadtak a városnál, akik átvették volna az épületet, mert nincs benne a szerződésbe, hogy ne legyen nedves az épület. Mint halljuk az uj épületen még mindég sok javitani való van; a falakon repedések vannak. Felhivjuk rá a város szakközegeinek figyelmét.

* **Felhivás és kérelem!** 4538./VII. fő sz. Belügyminiszteri és 4385. sz. egyházhatósági engedélylyel. A Békésmegyében fekvő Pusztaföldvár községének 940 római katholikus és fiókegyházának 600 római katholikus hivei nevében legmélyebb alázattal fordulok a jótevő könyörületes szivekhez, hogy teljesen szegény, nagyrészt napszámosok és cselédekből álló hiveim részére egy templom épitését kegyes adományaikkal lehetővé tenni kegyeskedjenek. A község 1841. évben a kincstár által telepittetett, de plebániát csak az 1897. évben kapott s a nép szegénysége oly nagy, hogy templomot épiteni teljesen képtelen, pedig e nélkül, különösen a szegény népnek, mely e vidéken a szoczializmus csábitásainak is teljesen ki van téve, kellő oktatást, lelki vigaszt és segélyt nyujtani lehetetlen. Azért, mint már más községek is oly boldogak voltak, hogy közadakozás utján templomot épithettek, mi is legmélyebb alázattal járulunk kérelmünkkel a jótevő és irgalmas szivekhez: bármily csekély adománynyal segitse e községet nemes czéljának eléréséhez. Nem akarunk mi fényes, nagyszerü templomot, mert ehhez mi igen kicsinyek vagyunk, csak legalább olyat, mely a hivek befogadására alkalmas legyen. A többit pótolni fogja az Isten kegyelme és a vallás erőssége. Kegyes adományok a pusztaföldvári római katholikus lelkészi hivatal czimére (Békésmegye) kéretnek, amelyről időnként nyilvános számadás fog a hirlapokban közzététetni.

* **Sok a pályázó.** A budapesti községi polgári és elemi iskolák tanszemélyzete körében üresedésben levő állásokra a főváros tanácsa pályázatot irt ki. Az üres állások száma 23, azonkivül még megüresedhetik néhány hely a választások következtében. A folyó hó 20-án lejárt határidőig összesen nem kevesebb mint 518 kérvény érkezett be. Ez bizony elég nagy szám.

* **A La Manche csatorna átuszása.** Isacesen Walburga asszony, mint Párisból jelentik, ismét megfogja kisérelni a La Manche csatorna átuszását, a mi neki a multkor nem sikerült. A bátor uszónő, a ki ezuttal Calaisból fog elindulni, most trainirozza magát a rekorduszásra, a mely augusztus elején fog megtörténni. Isacesenné azt állitja, hogy multkori kisérlete azért volt eredménytelen, mert a sós tengeri viz szemeibe hatolt ugy, hogy azok vérezni kezdettek, mire az uszást kénytelen volt abbahagyni. Most külön e czélra készült szemüveggel akarja magát hasonló eshetőséggel szemben megvédeni.

* **Aki nem akar vallani.** Érdekes eset nyomozásán fáradozik ez idő szerint a kubini rendőrség. Egy rablógyilkossági kisérlet történt, melynek áldozata vonakodik a tetteseket elárulni. Harbuth György radnai lakos összeköttetésben állott azzal a pénzhamisitó bandával, a melynek székhelye Temesvár volt, de tagjai a délvidék különböző részein laknak. Ez a banda százasokat és szerb államjegyeket gyártott. Ez utóbbiaknak az értékesitésével és elszállitásával Harbuth volt megbizva, a ki hiven teljesitette is feladatát. Mióta azonban a törvény emberei nyomára jöttek a bankó gyárnak, Harbuth az összes készletben volt szerb állam jegyeket magához vette és elrejtette. Körülbelül egy hónapig tartogatta magánál ezeket a hamisitványokat, de mert folyton rettegett, elhatározta, hogy átmegy velük Szerbiába. A mult héten utnak is indult és szombat este Sztarcsován szállt meg, hol ügynöknek adta ki magát és ott töltötte a vasárnapot is. Vasárnap este utnak indult a határszélre, hogy valami csónakon át jusson Szlavoniába. Alig hagyta el a községet, utját állták és leverték; azután a nála volt táskát, melyben a hamis pénzek voltak, elrabolták. Másnap véresen találták meg Harbuthot, a ki a helyszinen megjelent hatósági közegeknek vonakodott megmondani, hogy mit raboltak el tőle s tagadta azt is, hogy nála utitáska lett volna. Ezt a táskát azonban nem messzire a rablás szinhelyétől feltörve megtalálták és mellette három hamis bankjegyet. Ez megmagyarázta Harbuth tagadását, a kit egyelőre őrizet alá vettek, a rablás tetteseit pedig nyomozzák, de eddig nem sikerült őket feltalálni.

* **Nagy választókerület.** A napokban képviselőválasztás volt a poroszországi duisburg-mühlheimi kerületben, melyet eddig a kereskedelmi miniszterré kinevezett Möller képviselt. A kerületnek, mely Németországnak legnépesebb választókerülete, 81.902 szavazóképes polgára van. A választásnál a nemzeti szabadelvü jelölt 25.362, a czentrumpárti jelölt 20.009. és a szoczialdemokrata jelölt 14.512 szavazatot kapott. Ily módon pótválasztás lesz.

* **Agyonlőtt gazdatiszt.** Vakmerő rablógyilkosság történt szombaton este Sóskut község határában. Zsemberi Sándor, az aranyosi uradalom gazdatisztje szombaton délután egy kis könnyü kocsin behajtatott Sóskutra, hogy ott öt darab százas bankjegyet felváltson, mert aznap este a napszámosokat kellett fizetnie. Zsemberi elvégezvén a dolgát, találkozott egykét ismerősével, a kikkel egy fogadóba ment sörözni. Este 8 óra felé indult a szállásra. A mint a kukoricza földek között haladt, egyszerre két oldalról is lövés dördül el és Zemberi a lövésektől találva lebukott a kocsiról a lovak közé. A rablók ezután megállitották a lovakat, Zsemberitől elvették a pénzt, azután kocsira tették és a lovakat megvagdalták. A lovak bejutottak a szállásra, a hol a cselédség rémülve vette észre, hogy Zsemberi véresen fekszik a kocsiban. Rögtön leemelték, kimosták, miközben magához tért és elmondta, hogy mi történt vele. Az esetről azonnal értesitették a csendőrséget, melynek tegnap végre sikerült a gyilkosokat elfogni Buttás Ferencz, Börzsönyi Adám mezőőrök, továbbá Faragó András napszámos személyében. A gyilkosok már akkor határozták el a tettet, amikor Zsemberit befelé hajtani látták s tudták, hogy pénzt megy váltani. Minthogy pedig Faragó éppen kint dolgozott, őt is beavatták tervükbe és rávették, hogy legyen segitségükre, majd osztozkodni fognak az elrabolt pénzen. Az elrabolt pénzt azután el is osztották. A három rablót a csendőrök el is fogták és a vizsgálóbiró megérkezéséig őrizet alatt tartják. Zsemberi sebesülése életveszélyes.

* **Utazás a föld körül.** A »Chikago American« egy munkatársa, Fitzmorris Charles körül utazta a világot és a Verne regényének hősének, Fogg Phileásnak 80 napos rekordját 19 nappal verte le. Fitzmorris május 20-án indult utjára Chikagóból és julius 18-án érkezett vissza oda. A 33.008 kilométernyi utat 60 nap, 15 óra 33 percz alatt tette meg. Az utirány a következő volt: Chikagó, New-York, Dublin, London, Moszkva, Irkutszk, Vladivosztok, Jokohama, Viktória, Seattle, Chikagó.

* **Elajándékozzák Vajda-hunyad várát?** Dévaról irja levelezőnk: Folyó hó 21-én délután érkezet Vajda-Hunyadra Ottó főherczeg fia: Károly, Wallis huszár őrnagy és egy törzsorvos kiséretében. A Strausz-szállodába szállott és pár percznyi pihenés után felment a Hunyadivárba, hol részletesen megtekintett mindent s ugy látszott, hogy reá a vár kedvező benyomást tett. Este 6 órakor elutazott. Ezzel a hirrel kapcsolatban a Déva és Vidéke czimü lap a következő eszmét veti föl: Egyik legszebb emlékünk: Vajda-Hunyad vára gondozatlanul, elhagyatottan omlik, porlik. Minden igyekezet, hogy a nagymultu emléket fenntarthassuk, restaurálását kieszközöljük, meghiusult. Vajjon nem lenne-e czélra vezető, ha a várat a hozzátartozó erdőséggel együtt odaajándékoznánk az ifju trónörökösnek. Rövid pár év alatt a hatalmas erdőségben remek vadászó területet lehetne berendezni. A várat megfelelően átalakitanák az állam s az udvar költségén s mig egyrészt a trónörökös az ország egyik legszebb részén nyerne birtokot, másrészt Vajda-Hunyad vára meg lenne mentve az enyészettől.

* **Halálozás.** Pável Mihály gör. kath. püspök huszárját, Holbán Tivadart és nejét sulyos csapás érte. 16 hónapos kis Mariska lánykájuk kedden reggel 3 órakor rövid, de kinos szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután lesz.

* **Bicskaharcz.** Rettenetes vérfürdőt csinált tegnapelőtt a délelőtti órákban egy napszámos czivil és baka összeszólalkozása a nagyhid előtti kocsiuton. A két fiatal legény ugy látszik régi haragosa volt egymásnak s azt hiszszük, közel járunk a valósághoz, midőn azt állitjuk, hogy a szerelem tette őket ellenségekké. A mint a fent jelzett helyen és időben összetalálkoztak, kitört belőlük a rég elfojtott gyülölet s pár szó után már összemérték erejüket. A fegyver mind a kettő kezében az éles bicsak volt, mert a katona tiszti szolga lévén oldalfegyver nélkül. A támadást, melyet az elősietö rendőr nem tudott megakadályozni, a napszámos legény kezdte s a homlokán és az arczán sebesitette meg a katonát. A hadfi azonban nem vesztette el a kurázsit, az első vér láttára még tüzesebben vagdalkozott s csakhamar olyan sulyos sebet ejtett ellenfelén, hogy ez e nagy vérveszteségtől ott a párbaj szinhelyén összeesett. Az összeszurkált embert a nagyhidi őrszem legott a kórházba szállittatta, egyuttal telefonozott a várba a vérengző katona elfogatása végett. A 16 főből álló őrjárat egy kolozsvári-utczai zugkocsmában meg is lelte a katonát s azon véresen kisérte a hadbiróság elé.

* **Egy őrült anya rémtette.** Egy szerencsétlen leány szomoru esete tartja izgalomban Deménd község lakosait. Daróczi Antal deméndi lakos Erzsi nevü leánya két évvel ezelőtt fölkerült Budapestre, hogy ott szolgálatot keressen. A csinos falusi leánynak itt csakhamar akadtak udvarlói, a kik különféle igéretekkel elcsábitották. Ezek között volt Pákai Ferencz szabólegény, ki házasságot igért a leánynak. Hosszas ismeretség után a leány végre engedett a legény csábitásainak, a minek meglett a következménye is. A mikor már anyának érezte magát, sürgette Pákait, hogy igéretét váltsa be, a legény azonban rávette a leányt, hogy utazzék haza s ő majd lemegy Deméndre és megtartják az esküvőt, addig majd ő itt rendezni fogja az ügyeit. A leány haza ment szüleihez, hol a mult héten megszületett a gyermeke. Erről azonnal értesitették a legényt azzal, hogy most már menyecske. A csábító azonban a helyett, hogy sietett volna igéretét beváltani, egy zsineget csomagolt be s azt elküldte a leánynak s azt irta mellé, hogy arra a zsinegre akassza föl magát. A szegény leányra, a ki még gyermekágyban feküdt, mikor a csomagot megkapta, annyira

hatott ez a páratlanul brutális eljárás, hogy fájdalmában megőrült és ebben az állapotban megfojtotta ujszülött gyermekét. A szülők csak akkor vették észre a borzasztó esetet, a mikor a szerencsétlen leány őrült állapotában kifutott a szobából és a rajta volt ruházatot tépte le magáról. A szerencsétlen leányt orvosi kezelés alá vették, a hütlen csábító ellen pedig megindították az eljárást.

* **Letört bimbó.** Markus István városi fogalmazót és nejét Lakatos Krisztinát sulyos csapás érte. Kis fiacskájuk *Jánoska* rövid szenvedés után elhunyt. A kis halottat hétfőn délután temették el Peterd pusztán. A temetési szertartást *Gresinszky* Antal tarjáni plebános végezte.

* **Magyar ifjak kalandja Belgrádban.** Három zimonyi fiatal embernek: Csernyei Mór tanárnak, Glaser Zsigmond takarékpénztári tisztviselőnek és Breuer Manó fogtechnikusnak mulatságos kalandja volt Szerbia fővárosában. Vasárnap átrándultak Topcsiderbe, a szerb király nyaralóhelyére. A szörnyü melegben legyezővel hüsitették magukat. Gyanutlanul sétálgattak a parkban, amikor egyszerre észrevették, hogy rendőrök kerülgetik őket. A fegyveres kiséret csak nem akart elmaradni, sőt egyre jobban közeledett feléjük.

— Kövessenek bennünket a rendőrségre, — szólalt meg végre az egyik rendőr.

— Miért? — kérdezték.

— Majd megtudják.

Bekisérték a három magyart a rendőrségre, ahol elsősorban elkobozták tőlük a legyezőt. Megtudták, hogy felségsértéssel vádolják őket, mert mindegyik legyezőre egy-egy gólyamadár volt rajzolva. Ez pedig nagy bün, mert czélzás Draga királyné ismert dolgára. A rendőrségen három óra hosszáig faggatták a három magyart, mig végre kiderült, hogy nem szándékosan vásárolták a gólyás legyezőt. Szabadon bocsátották őket, de a bünjelet nem kapták vissza.

* A **napszurás áldozatai.** Az izzó augusztusi napsugár az országban mindenfelé szedi az áldozatait. Budapesten tegnap olyan forrón sütött a nap, hogy a Váczi-körúton a napszurástól összerogyott egy szegény munkás ember. De ezenkivül a rákosi gyakorlótéren és szerencsétlenség történt. A háziezred a nagy meleg daczára is kivonult a rákosi gyakorlótérre. Korán reggel indultak el a csapatok teljes fölszereléssel, délig fölszereléssel folytak a fárasztó gyakorlatok. A tágas Rákoson, ameddig a szem ellát, nincs egy árnyékot adó fa. A nap forróra perzselte a homokos földet. A legényekről csak ugy csurgott a verejték, de a gyakorlat folyt szakadatlanul. Tizenkét óra felé azonban egy rövid időre félbeszakitották a gyakorlatot. Egy legény ugyanis hangos kiáltással lerogyott a földre és bár rögtön segitségére siettek, néhány percznyi kinlódás után kiszenvedett. A csapatok már visszafelé indultak a fővárosba, a mikor a legénység sorából egyremásra dőltek ki az agyoncsigázott katonák és délután már tizenkét napszurásos betege volt az ezrednek.

* **Magyar név.** *Medve* Gergely nagyszalontai lakos vezetéknevének »*Farkas*«-ra, *Hartmann* Betti nagyváradi lakos vezetéknevének »Homonnaira« való átváltoztatását, a belügyminiszter engedélyezte.

* **Talált kendő.** A nagyváradi rendőrségnél egy talált kendőt őriznek. Tulajdonosa átveheti *Mendelényi* Béla fogalmazónál.

A nagyváradi vár története.

Köszönettel és *válasszal* tartozom néhány, és mégis csak egy kérdésre!

— Mi lesz most? a »*Nagyváradi vár története*« czimü közleményekkel.

Lesz belőle — — — »vár!«

Mikor én a közölt apróságok összegyüjtéséhez hozzáfogtam, egy hangot sem hallottam arról, hogy Biharmegye és Nagyvárad monografiáját egy nagy vállalat készül megirni.

Egy kicsike könyv feküdt előttem, »Nagyvárad és Környéke« czimmel. Kiadta Hügel Ottó 1872-ben s — ha jól tudom, — irta dr. *Bodor* Károly nagyváradi orvos ur.

Néhány *történelmi adat* csengett a fülemben, melyet *Ritoók* Zsigmond ur mondott el, a teleki-utczai községi fiuiskola százados évünnepén.

Későbbi időkben a *Gondviselés* boldog emlékü dr. *Römer* Flóris közelébe vezetett. Boldog emlékü *Cséplő* Péter premontrei tanár ur, Bihar-Füreden is, meg itthon is szivesen beszélt velem a mult időkről. Atolvastam néhai dr. Mayer Antal munkáját, melyet a Püspök- és Félix fürdőkről irott; Cséplő Péter tanárunk *értekezését*, mely a főgymnázium *Értesitőjében* megjelent.

Minden szabad időmet ott töltöttem el a Vár-sáncz körül; hiszen sok éven, a vár melletti iskolában tanitottam. Láttam a Römer által eszközölt *ásatás* minden változatát. Olvastam, hallottam sok apróságot. Ezek *egybegyüjtésére* vállalkoztam én, nem is álmodva arról, mekkora anyaghalmazt tár elém a társadalom jóakarata; legkisebb hangot sem hallva arról, hogy *ugyanezt a munkát* szándékozik megirni, hozzáértő egyének nagy társasága.

Nekem örömet adott a munka, tehát végeztem szivesen; másnak nem okoztam vele sem költséget, sem fáradságot, tehát: ez irányban is nyugodt vagyok!

A mikben közleményeim tévedtek, azokat helyrehozta egyfelől a nyilvánosság tisztitó tüze, másfelől az a szivesség, melyet Bunyitay Vincze kanonok ur velem tanusitott.

A mi a *hivalkodás* vágyát illeti, nem tagadom, ebben volt részem. Elmondom ennek is a — magyarázatát.

Nagytábori Rátkay György zágrábi kanonok, igen szépen irogatta meg, — *abban az időben*, — Szent István esküvőjét, Imre herczeg halálát, stb. stb. Mikor az általa megirott események között azt is olvastam, hogy *Erdőbényén*, a *mi* — hajdan fatornyos — hazánkban, egy »hideg pápista« anya gyermekével mi történt. Mikor megtaláltam, hogy: Zrinyi egyik kapitánya: *Rátkay* Pál, hogy püfölte el Velicsán béget; hogy fogott el hatszáz törököt; — Rátkay Menyhért Komárom parancsnoka, hogy üzte el az ostromló török hadat, stb. *kutatni kezdettem*, a legrégibb kiadásu történelmi müveket, krónikákat. Érdekelt az — atyafiságom!

Hogy én magam, kálvinista Rátkay vagyok, ez egy cseppet sem vont le az érdeklődésből.

Ennyi volt az, a mi engem munkálkodásra serkentett. És én: örömmel néztem azt az anyaghalmazt, melyet egybegyüjtöttem, meg azokat az *ellentmondásokat*, a melyekre reá bukkantam.

Ha most, Nagyvárad és Biharmegye monographiája megjelenésekor ujra azt kérdezik, hogy mégis mi lesz az én munkámmal? Egyszerüen, nyugodtan, azt felelem: lesz belőle egyszerü *szekér*, mely ama családoknál talál otthonra, hova a készülő monographia nagy *mozdonya*, nem igen jut be! Lesz belőle jó, barna *házi kenyér*, azok számára, a kik »table d' hote« nem étkezhetnek.

És, hogy munkám kiadatlan, nyakamban marad? attól sem félek. A gyors vonaton utazó közönség is, *megkiván néha* egy kis kocsikázást; a kanonok is imádkozik, a *mindennapi kenyérért*; a világür nagy távcsövének is van egy — *kis szomszédja*; tehát az a nagy munka, meg az én kis munkám, meg fognak térni egymás mellett!

Történelem irók, tudósok, sőt közelebb a néptanitók is, *ugy élnek, mint a hal vizben*. A nagyobb hal — eszi a kisebb halat.

Szeptember elejére gondoltam, hogy munkám megjelen. Az én munkám — *vár*! Talán rövidebb, talán hosszabb ideig! Szükségem van nehány adat tisztázására, mert a »régi jó időkben«, a mikor például Mátyás király tudósai, iró diákjai, az akkor még »nem is létező« *szél rózsa* irányába szétszaladtak; és az irás mestersége, *nem is nagy tisztességgé* lett: *ugy iródott* a krónika, a hogy az egyik másik nagy urnak — jobban esett.

(Vége köv.)

MULATSAG.

Iparos ifjak dalestélye. A nagyváradi iparos ifjak fényesen sikerült dalestélyéről irt referádánkból helyszüke miatt a névsor kimaradt. Utólag közöljük azt, megjegyezvén, hogy ez a névsor sem teljes, oly sokan vettek részt a kedélyes mulatságon.

Jelen voltak:

Leányok: Kocsis Ilonka, Hegedüs Erzsike, Molnár Erzsike, Poretunek Mariska, Vidosics Mariska, Mezey Erzsike, Husznay nővérek, Szilágyi Josefa, Balogh Rozália, Bereczky Irén, Rechendor Mariska, Bedő Erzsike, Tóth nővérek, Cziczka Giza, Haláti Irma, Fodor nővérek, Lustyák nővérek, Matyucz Lukréczia, Ertsey Mariska, Lucskay Anna, Tozik Anna, Nagy nővérek, Szilágyi Katalin, Szolnoky Róza, Demján Teréz, Boros Gizella, Rápolti Piroska, Rezner Berta, Jánó nővérek, Gautner Anna, Szabó Rózsa, Csalár nővérek, Okos Erzsike, Anopka Erzsike, Kőszeghy Erzsike (Less), Biró Mariska, Köteles Piroska, Klein Etelka, Fodor Erzsike, Triffa Mariska, Nagy Mariska, Cser Rózsika, Horváth Róza, Kudar Rózsika.

Asszonyok: Kocsis Gyuláné, Hegedüs Gáborné, Poretunek Mihályné, Vidosics Lászlóné, Mezey Lajosné, Husznay Andrásné, Szilágyi Lajosné, Balogh Andrásné, Bereczky Zsigmond, Szüts Gáborné, Bedő Imréné, Tóth Mihályné, Cziczka Ferenczné, Haláti Istvánné, Fodor Mártonné, Lustyák Mihályné, özv. Mastyuk Pálné, Ercsey Józsefné, Lucskay Ferenczné, özv. Nagy Józsefné, Tozik Albertné, id. Milibák Józsefné, Flodeák Lajosné, Szilágyi Gusztávné, ifj. Szolnoky Józsefné, Réti Bertalanné, Boros Lajosné, Rápolty Lajosné, özv. Szolnoky Józsefné, Rezner Károlyné, Major Károlyné, Johó Istvánné, Fodor Ferenczné, Gautner Ferenczné, Szabó Jánosné, Csalár Ferenczné, Okos Lajosné, Kelendi Józsefné, özv. Kőszeghy Jánosné, Biró Albertné, Köteles Mihályné, Klein Adolfné, Papp Sándorné, Fodor Lászlóné, Triffa Gáborné, Grünfelder Jánosné, Szabó Istvánné, Nagy Antalné, Sáffár Józsefné, Sröder Lajosné, Nagy Jánosné, Tarsoly Ferenczné, ifj. Cser Jánosné, Horváth Lajosné.

Házszentelés Szombatságon. Fényes sikerü mulatság volt szombat este *Vertán* Zoltán szombatsági birtokos vendégszerető házánál. Házszentelést tartottak, melyen a legintelligensebb közönség vett részt. A fiatalság nagyrésze Váradról rándult át s a legkellemesebb hangulatban reggelig tánczoltak Bura Károly jeles zenekara mellett.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: **Lucien Biart.**

Francziából: **K — ő.**

33.

Egy reggel, miután előbb kijelentette, hogy otthon marad, előparancsolta Bruscot. Lóra ülve rögtön megindult s a vizeséshez vezető ut felé haladt. Árkon-bokron keresztül nyargalt a lehető leggyorsabb menetben, s mikor a rosz ut miatt a ló lépésben kezdett haladni, lovagostorát vette segitségül. Igy aztán rövid idő alatt elérkezett a forráshoz.

Micaela leszállott s megsimogatta a nemes állatot, azután csöndesen megindult azon az ösvényen, melyen Miguellel találkozott. Minden lépésnél megállott s hallgatódzott. Végre leült az ut szélére.

— Oh, kiáltott fejét kezeibe hajtva, miért is nem tudok felejteni!

Sokáig mozdulatlanul maradt az előbbi helyzetben, majd végig nézett a sikságon, melyet a delelő nap erősen megperzselt. Egyszerre felugrott, mert a sziklás uton lódobogást vélt hallani. Gyorsan visszatért lovához s alig ült föl a nyeregbe, mikor a bokrok közül előcsörtetett unokabátyja.

— Van esze Éclairnek, mondá vidám hangon. Én balra akartam fordulni, pedig akkor távol volnék öntől.

— Hát engem követett? kérdé Micaela, kinek szemei csillogtak.

— Nagybátyámmal lovagoltam, mikor kegyedet erre láttuk vágtatni. Istenemre, kiáltott ő, unokanővéred ki akarja szakitani a Brusco lábait. Menj utána, nem szeretem ha magában jár ebben az irányban.

Micaela nem felelt, hanem egy szükösvényre tért, mely a hegygerinczen vonult végig. Mikor az ut szélesebb lőn, Ricardó megsarkantyuzta lovát, hogy utól érje társnőjét.

— Az én jelenlétem alkalmatlan önnek, hugom, mondá szomoru hangon; nem tudom. micsoda rosz szellem üldöz engem! Egy idő óta egyáltalában nem tetszem kegyednek.

— Maga tuloz.

— Nem; én kissé együgyü vagyok, de a szerelem éleslátóvá tesz. Elakartam utazni de atyja visszatartott. »Szerettesd meg magadat vele« mondta nekem. Hogy ezt elérjem, nem tudtam más módot, mint hogy még jobban szerettem kegyedet. Most már látom, hogy nem elég.

— Hát nem vagyunk jegyesek?

— Kegyed nem szeret engem, veté ellen Ricardó. Nem mondta ezt nekem senki, de én érzem ezt. Nagybátyám sem tud róla semmit, ő azt hiszi, hogy szeret.

— Önnek nincs iggza, atyámnak van igaza, én magát szivemből szeretem s keresztatyám után nincs még egy olyan jóbarátom, mint ön.

(Folyt köv.)

A délafrikai háboru.

Mikor Kitchener lord valamely el nem hallgatható angol vereségről kénytelen hirt adni, a kormány sajtója siet a rossz hir benyomását valamivel enyhiteni. Igy például a Standard érdekes mesét közöl arról, hogy a minap Bothát az angolok »majdnem« elfogták.

A konzervativ lap szerint Bullock angol ezredes egy hadoszloppal a minap Ermeló alá érkezett. Botha négy mértföldnyire volt a várostól egy Nys Kornél nevü búr farmer házában.

Az angol tisztek megtudták Botha tartózkodási helyét. A búr fővezér csak egy kicsiny csapattal és egy tizenötfontos ágyuval érkezett Nys farmjára. Bullock ezredes a farmtól 10 mértföldnyi távolságban ütött tábort s az volt a czélja, hogy éjnek idején megtámadja Bothát. Meg is kezdte operációját az angol hadoszlop, mikor azonban hajnal hasadtával már csak két mértföldnyire volt a farmtól, sajnos tévedésből — igy jegyzi meg a Standard — azt a parancsot kapta, hogy álljon meg. A búrok virradatkor észrevették az angol hadoszlopot s mire aztán az angolok ismét hozzáfogtak a támadáshoz s már a farm udvarára érkeztek, de a búrok elmenekültek. Botha éppen akkor vágtatott el az udvar hátsó ajtaján.

Tovább üldözték az angolok a menekülőket, de nem érték utól; kétezer méter távolságban a búrok megállottak s heves tüzelést inditottak a nehéz ágyuból.

A mesének itt vége szakadt, amiből nem lehet mást következtetni, minthogy olyasmi történt, amiről a Standard nem szivesen emlékezik meg. Hogy Botha és búrjai megmenekültek, az bizonyos s hogy Bullock ezredes a nehéz ágyut nem foglalta el, az is kétségtelen. Különben a Standard okvetlenül megtöltötte volna valamely szenzációs hirrel.

Londonban a békehangulat különben egyre terjed. A financzialis körök már kezdik elviselhetetlennek tartani a hosszu háboru sulyos következményeit. Mint Londonból jelentik, a pénzvilág köréből s az iparosok közül számosan meetinget tartottak, hol az angol és német pénzemberek és iparosok közösen kimondták, hogy a háboru befejezését kell a kormánytól követelni, mert a háboru ugy a német, mint az angol kereskedelmet és ipart merőben tönreteszi.

Ezen osztálynak mozgalma nagy jelentőséggel bir, mert az angol nemzet egyik fő életeréből indul ki, amely ha elszárad, utána vész a többi is.

A kormány, ugy látszik, már kezdi számba venni a minden oldalról szaporodó békenyilatkozatokat, mert a miniszteriumokból kiszivárgó egyes hirekből az tünik ki, hogy a háboru folytatásáról lemondtak s egy-két nap alatt a békét megakarják kötni.

Az is kétségtelen, hogy erről Anglia, Németország és Hollandia kormánya között eszmecserék folynak és ha a béke alapfeltételeire nézve megállapodás jön létre, Krüger elnöké lesz a feladat, hogy népe nevében a békét kérje.

TAVIRATOK.

Szelléné felebbezése.

Budapest, julius 30. (Saj. tud. táv.) Szelléné felebbezést nyujtott be, melyben a vizsgálat elrendelését kimondó határozat megsemmisitését kéri. A felebbezést visszautasitották.

Harcz a kávéházban.

Sopron, julius 30. Gebhardt Pál 48. ezredbeli tartalékos kadét, Gebhardt polgármeste fia, az éjjel összeszólalkozott egy kávéházban Bischitz Ödön kereskedővel. A kadét többször arczul ütötte a kereskedőt, mire az kést rántott é a kadétot kétszer megszurta. Gebhardot, kinek sebei könnyük, a katonai hatóság már kihallgatta.

Felfedezett bün.

Budapest, julius 30. (Saját tud. táv.) Hadházi Dénes bodzatalmi erdőkerülőt 1887-ben a község határán meggyilkolva találták. A vizsgálat során a gyanu *Bodár* János nevü csavargó ellen irányult, akit azonban fölmentettek bizonyitékok hiányában. El is feledték már a bünt, azonban a tavasz elején visszatért Romániából egy oda kivándorolt asszony, aki oly sulyos bizonyitékokat szolgáltatott Bodár ellen, hogy a kézdivásárhelyi esküdtbiróság nyolcz *évi fegyházra* itélte. Az elitélt semmiségi panaszt jelentett be, amit a kuria elvetett.

A búrok harcza.

London, jul. 30. A Reuter-ügynökség jelenti Dundeeből tegnapi kelettel: Tegnap N'Gutotól északnyugatra mintegy 20 mérföldnyire ütközet volt. Négyszáz búr megtámadott egy kis angol csapatot, a mely azonban a támadást visszaverte. Az angolok vesztesége ismeretlen. Öt búrt elfogtak.

Letartóztatott angyalcsinálók.

Szabadka, julius 30. (Saj. tud. táv.) A rendőrség Baján ma egy egész sereg bünös asszonyt letartóztatott, angyalcsinálás miatt. A bünös asszonyokat Arbeit Magdát, Punton Ferenczné, Deutsch Ferenczné, Roch Ferenczné, Deutsch Gábornét, Sutt Józsefnét és Tandi Ferenczné, a szabadkai fogházba kisérték.

Crispi részvéttávirata.

Nápoly, julius 30. Crispi Umberto király halálának évforduiója alkalmából részvéttáviratot küldött a királynak, az özvegy királynénak és Róma polgármesterének.

A megujult boxer-mozgalom.

London, julius 30. A Reuter-ügynökség jelenti Sanghájból: A »North China Daily News« azt jelenti, hogy a csilii parasztszövetségnek Li-Hung-Csang csapatai ellenében kivivott sikerei következtében a santungi boxermozgalom is ujra kezd föléledni. — Hir szerint Junglut az állambevételek főhivatalához nagyon jövedelmező ellenőri állásra nevezték ki.

A transzválból kiutasitottak kártalanitása.

London, julius 30. A Dél-Afrikából kiutasitott idegen alattvalók kártéritési követeléseit vizsgáló bizottságban az angol kormány képviselője, John Ardag arra utalt, hogy Sieveking azt mondta, hogy csakis a német kormánynak van joga eldöntenie, hogy valaki német alattvaló-e, egyuttal lehetségesnek mondotta, hogy egy és ugyanaz a személy két nemzetnek lehessen tagja. Ezzel szemben azt állitja, hogy a ki nem alattvalója egy barátságos hatalmasságnak és semmiféle nemzethez nem tartozik, a bizottság támogatására nem számithat. A főkérdés azonban az, hogy a kártéritést követelők megtartották-e a semlegességet. Ardagh azután több jogász véleményére hivatkozott annak a bebizonyitására, hogy ha egy barátságos hatalmasságnak alattvalója az egyik hadviselő fél szolgálatába lép, elveszti a nemzetiségével járó jogokat és maga teszi ki magát annak, hogy ellenségként bánjanak vele. Arra a kérdésre, hogy mikor vett részt a délafrikai németalföldi vasut először a háboruban, azt válaszolja Ardag, hogy az 1899. október havában a háboru kezdetén történt.

Botrány az angol parlamentben.

London, julius 30 Az alsóház tegnapi ülésén Balfour, a kincstár első lordja bemutatott egy királyi üzenetet, a mely azt mondja, hogy a király attól az óhajától áthatva, hogy Roberts lordnak dél-afrikai főparancsnok korában szerzett kiváló érdemei elismerésnül kegyének rendkivüli jelét adja, az ajánlja a háznak, hogy Roberts lordnak 100.000 forintnyi javadalmat szavazzon meg. Az üzenetet az irek hangos tiltakozással fogadták.

Cramborne külügyi államtitkár egy hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy a külügyi hivatal semmit sem tud arról, hogy a portugáliai és az angol kormány között tárgyalások folynának a Lourenco-Marquezről Ressano-Garziáig vivő vasutnak az angol kormány részére való bérbeadása tárgyában.

Arra a kérdésre, igaz-e, hogy egy londoni lapnak nem akarnak hivatalos közleményeket kiadni, azt válaszolta Brodrick hadügyminiszter, hogy a szóban forgó lap ebben az évben két izben még csak bekövetkezendő eseményekről adott hirt, még pedig titkos hivatalos iratok alapján. A bünös hivatalnokot már elbocsátották, mert visszaélt a reá bizott bizalmas iratokkal. Reméli, hogy a ház támogatni fogja őt az ilyen esetek megakadályozásában, mert azok nemcsak az államszolgálatba vetett bizalmat ingatják meg, hanem veszedelmet is hoznak az országra.

Az ülés későbbi folyamán letárgyalták a telekadóról szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás vége felé zajos jelenetek játszódtak le. Egy liberális beszéde közben a konzervativek azt kiáltották:

— Szavazni! Szavazni!

Redmond a rendőrségért kiáltozott, majd odakiáltott az elnöknek: Miért nem tartja fenn a rendet?

Minthogy a szónokot ujra félbeszakitották beszédében, az elnök rendreutasitotta Redmondot, akit erre 303 szavazattal 72 ellenében az ülés hátralevő részére kizártak. Két ir képviselő panaszt tett, hogy a szavazás nem ment végbe szabályszerüen. Patrick O'Bryan vitatkozni kezdett erről a kérdésről az elnökkel és vonakodott a helyére menni. Ot is rendreutasitotta az elnök, azután pedig kizárták az ülés hátralevő részére. E jelenetek alatt a ház nagyon népes volt és a szavazás nagyon izgatottan ment végbe. Az ir padokról ismételten tiltakoztak, de azért a törvényjavaslatot második olvasásban is elfogadták anélkül, hogy ujabb inczidensek fordultak volna elő.

Az angol király czime.

London, julius 30. A felsőház tegnapi ülésén Roseberry bejelentette, hogy a király trónralépő nyilatkozatáról szóló törvényjavaslatnak a bizottsághoz való visszaküldését fogja inditványozni ujabb tárgyalás végett. Azután a király cziméről szóló törvényjavaslatot második olvasásban is elfogadták. Roseberry azt inditványozta, hogy a »minden tengerentuli brit birtokok királya« czim helyébe ezt a czimet tegyék: »a tengerentuli birtokok királya.«

Az indiai aratás.

London, julius 30. Az indiai alkirály a következőket táviratozza: Az aratási kilátások általában kissé javultak. Az eső ugyan nem éri még el az átlagot, de egyelőre elégséges, Dekán Gudserát, a Ransputána államok és Közép-Indiának egy része kivételével, a hol a vetés megkésett. Eddig általában nem lehet szó kárról. Az árak is arra vallanak, hogy nem tartanak rossz terméstől.

KOZGAZDASAG.

A Gazdasági Egyesület gyülése.

A következő gyülési meghivót vettük: A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya folyó év augusztus hó 5-én délután 3 órakor az egylet hivatalos helyiségében gyülést tart, melyre a választmányi tagok meghivatnak.

Tárgyak:

1. Wertheimstein Alfréd lótenyész-bizottsági elnök javaslata lótenyész kerületek megállapitására nézve.
2. Debreczeni kataszteri helyszinelési felügyelőség megkeresése a földadó reviziója tárgyában.
3. Szalontai gazdasági ismétlő iskola szaktanitójának megkeresése Szalontán létesitendő téli gazdasági tanfolyam iránt.
4. Erd. Gazd. Egylet megkeresése a vasuti gyorsáru szállitás megkönnyitése iránt.
5. Békésmegyei Gazdasági Egylet megkeresése Békés-Csabán létesitendő luxus-lóvásár iránt.
6. Elnökség jelentése a vármegye aratási viszonyairól.
7. Nyomdatulajdonosok ajánlatai az egyleti értesitő kinyomatására nézve.
8. Uj tagok felvétele.

Nagyvárad, 1901. julius 29.

Szabó József,
egyleti elnök.

Az aratás eredménye. Mint levelezőnk irja, Körösszeg községben már megkezdték a cséplést. A búza átlag öt magot hozott a gazdáknak. A többi terményekből is kedvező eredményt igérnek.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1901. julius hó 30-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.60. Kétszeres buza 11.20—10.80. Rozs 11.80—11.40. Arpa 10.60—10.—. Zab 13.20.—12.80. Tengeri: 10.40.—10.—. Borsó 36.—. Lencse 42.—. Bab 15.60. Köleskása 25.—. Burgonya 6.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.—, szalma 1.— Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 72—, szapan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—. magyar gyapju —.—.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 54.—. mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 22.—. köles —.— repcze 23.—, dió 54.—, mogyoró—.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus 1.04, juh-hus 68, veres hagyma 12, fog hagyma 36, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükönyi —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi ——.

Forgalmi kimutatás 1901. évi julius hó 30-ról. Tiszta buza körülbelül 2500 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 800 hltr, árpa 400 hkl. zab 340 hltr, tengeri 160 hltr, burgonya 350 hitr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 110, sovány 148, süldő 477, malacz 500, hizott marha 13, jármas ökör 480, fejős tehén 240. borju 260, bivaly 20, juh és kecske 94, ló 541.

Marha ártáblázat 1901. julius hó 30-ról. Egy pár első rendü jármas ökör 660—760, egy pár másodrendü jármas ökör 550—650, egy pár harmadrendü jármas ökör 280—570, 1 drb fejős tehén 120—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 175—245. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 125—185, 2 drb. veres borju 26—50, 1 drb. fél éves borju 36—52, 1 drb egy éves borju 46—80, két éves borju 76 240. 1 drb hizott sertés 84—152, 3 drb fél éves 28—34, 1 pár egy éves sertés 38—56, 1 pár két éves sertés 68—134. 1 drb igás ló 180—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, julius 30

Buza októberre	—	—	—	—	—	—	—	0.—
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Tengeri	—	—	—	—	—	—	—	0.—
Rozs okt.	—	—	—	—	—	—	—	0.—
Zab ápr.	—	—	—	—	—	—	—	0 —
Káposzta, repcze, aug.			—	—	—	—	—	—.—

Értéktőzsde.

Budapest, julius 30.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Államvasut	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—	—	—.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—	—	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. julius 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	118.35
Magyar koronajáradék	92 80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	120 25
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100 —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118 50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	92.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavonföldtehermentesi kötvény	93.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	173.—
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	143 50
Osztrák járadékpapirban	98 95
Osztrák járadék ezüstben	98 80
Osztrák járadék aranyban	118 —
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16 40
Magyar hitelbankrészvény	639.—
Osztrák hitelintézet részvény	631.—
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.02
Németbirodalmi márka	117.43
London vista	239.60
20 markás arany	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ügyvédi irodámat ***Főutcza (Kreuz-ház)*** helyeztem át.

Nagyvárad, 1901. jul. 30.

Dr. Imrik Gusztáv,
ügyvéd.

Van szerencsénk a n. érdemü közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett czikkek **árait mélyen leszállitottuk és**

teljesen kiárusitjuk

u. m. **Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.**

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény czikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női füzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa czég,
Nagyvárad, Szt. László-tér.

147—23—0

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

		V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	5 50	2 —
Osi	»	6 09	2 14
Uj-Palota	»	6 24	2 29
Gyires	»	6 41	2 42
Körösszeg	»	7 02	3 01
Szakál	»	7 39	3 31
Nagy-Tóti	»	7 55	3 47
Komád	»	8 25	3 59
Iráz	»	8 42	4 16
Kót	»	9 19	4 39
Vésztő	»	9 44	5 10
Szeghalom	»	10 34	5 55
Körös-Ladány	»	11 —	**6 12**
Kéthalom	»	11 18	**6 30**
Déva-Ványa	»	12 03	**6 55**
Ozed	»	12 21	**7 15**
Gyoma	érk.	12 45	**7 39**

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

		Sz. v.	V. v.
Gyoma	ind.	**3 40**	2 30
Ozed	»	**4 07**	2 54
Déva-Ványa	»	**4 37**	3 26
Kéthalom	»	**4 54**	3 43
Körös-Ladány	»	**5 13**	4 06
Szeghalom	»	**5 40**	4 38
Vésztő	»	6 12	5 22
Kót	»	6 38	5 52
Iráz	»	6 52	**6 07**
Komádi	»	7 10	**6 38**
Nagy-Tóti	»	7 22	**6 50**
Szakál	»	7 48	**7 23**
Körösszeg	»	8 11	**7 47**
Gyires	»	8 33	8 12
Uj-Palota	»	8 47	8 27
Osi	»	9 03	8 46
Nagyvárad	érk.	20	9 05

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

		V. v.	V. v.
Vésztő	ind.	**4 45**	**5 27**
Okány	»	**5 07**	**5 49**
Gyanta	»	**5 23**	**6 07**
Sarkad-Keresztur	»	**5 36**	**6 18**
Méhkerék	»	**5 52**	**6 36**
Kötegyán	érk.	6 —	**6 45**
Kötegyán	ind.	6 16	**6 57**
Pósa	»	6 29	**7 12**
Ilye	»	6 48	**7 24**
Csegőd	»	7 02	**7 39**
Erdő-Gyarak	»	7 12	**7 49**
Árpád	»	7 21	**7 59**
Fekete-Bátor	»	7 39	**8 20**
Fekete-Tót	»	7 52	**8 35**
Tenke	»	8 15	**9 03**
Rippa	»	8 39	**9 32**
Mocsár-Gyanta	»	8 51	**9 45**
Hollód	érk.	9 01	**9 57**

Hollód—Kötegyán—Vésztő.

		V. v.	V.
Hollód	ind.	**4 35**	12 05
Mocsár-Gyanta	»	4 46	12 17
Rippa	»	5 02	12 39
Tenke	»	5 24	1 17
Fekete-Tót	»	5 44	1 39
Fekete-Bátor	»	6 06	2 07
Árpád	»	6 16	2 18
Erdő-Gyarak	»	6 25	2 28
Csegőd	»	6 34	2 38
Ilye	»	6 57	2 58
Pósa	»	7 07	3 09
Kötegyán	érk.	7 19	3 22
Kötegyán	ind.	8 06	3 42
Méhkerék	»	8 15	3 52
Sarkad-Keresztur	»	8 33	4 12
Gyanta	»	8 43	4 23
Okány	»	9 02	4 44
Vésztő	érk.	9 20	5 04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.

		V. v.	Sz. v.
Székelyhid	ind.	9 36	**6 40**
A.-Keresztur	»	10 20	**7 22**
V.-Ábrány	»	10 34	**7 35**
Monos-Petri	»	10 45	**7 45**
Margita	»	11 05	**8 04**
Felső-Ábrány	»	11 19	**8 17**
Szoldobágy	»	11 41	**8 37**
Bályok	»	11 55	**8 56**
Széplak	»	12 18	**9 12**
Ipp	»	12 48	**9 40**
Sz.-Nagyfalu	»	1 10	**9 59**
Szilágy-Somlyó	érk.	1 34	**10 22**

Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.

		Sz. v.	V. v.
Szilágy-Somlyó	ind.	**3 18**	2 05
Sz.-Nagyfalu	»	**3 43**	2 30
Ipp	»	**4 —**	2 47
Széplak	»	**4 35**	3 27
Bályok	»	**4 47**	3 40
Szoldobágy	»	**5 01**	3 55
Felső-Ábrány	»	**5 19**	4 15
Margita	»	**5 38**	4 37
Monos-Petri	»	**5 48**	4 48
V.-Ábrány	»	**5 58**	4 59
A.-Keresztur	»	6 11	5 13
Székelyhid	érk.	6 50	5 54

Szeghalom—Füzes-Gyarmat.

		V. v.	V. v.
Szeghalom	ind.	**10 20**	**5 50**
Füzes-Gyarmat	»	**10 45**	**6 17**
B.-N.-Bajom	»	**11 48**	**7 15**
B.-Udvari	»	**11 58**	**7 30**
Szerep	»	**12 09**	**7 41**
P.-Ladány	érk.	**1 —**	**8 32**

Füzes-Gyarmat—Szeghalom.

		V. v.	V. v.
P.-Ladány	ind.	**6 50**	2 04
Szerep	»	**7 40**	2 48
B.-Udvari	»	**7 54**	3 01
B.-N.-Bajom	»	**8 17**	3 28
Füzes-Gyarmat	»	**9 09**	4 07
Szeghalom	é k.	**9 30**	4 28

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
Budapest	ind.	6 50	8 30	2 —	5 45	**9 15**	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 13	**6 06**	**9 28**	— —
Ujszász	»	8 28	10 59	3 36	**8 40**	**10 56**	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 59	**9 27**	**11 19**	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 12	**9 46**	**11 33**	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 —	5 28	**11 53**	**12 55**	**4 54**
Báránd	»	— —	2 12	— —	**12 07**	— —	**5 11**
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	**12 24**	— —	**5 32**
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	**6 03**	**12 46**	**1 33**	**5 58**
M.-Peterd	»	— —	3 —	— —	**1 —**	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	**1 14**	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	**1 28**	— —	6 50
Püspöki	»	11 48	3 32	— —	**1 36**	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	**6 39**	**1 48**	**2 11**	7 16
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	**6 46**	**2 06**	**2 18**	12 25
V.-Velence	»	— —	4 05	— —	**2 30**	**2 25**	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	**2 41**	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	**7 15**	**3 03**	**2 50**	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	†7 28	**3 21**	†**3 04**	1 37
Rév	»	1 26	5 20	**7 50**	**3 45**	**3 26**	2 10
Csuca	»	2 16	**6 31**	**8 37**	**4 52**	**4 16**	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	**7 16**	**9 08**	**5 32**	**4 52**	4 48
Jegenye	»	3 15	**7 49**	†9 33	†6 01	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	**8 33**	**10 08**	6 59	**5 55**	**7 04**

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	**5 23**	7 —	12 32	**6 13**	**11 01**
Jegenye	»	— —	— —	7 59	†1 14	**7 16**	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	**7 54**	**12 20**
Csucsa	»	**3 25**	7 09	9 19	2 15	**8 37**	**12 52**
Rév	»	**5 26**	7 47	10 08	3 01	**9 32**	**1 34**
Élesd	»	**5 54**	†7 59	10 25	†3 15	**9 49**	†**1 48**
Mező-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	3 28	**10 07**	**2 01**
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	**10 27**	— —
Várad-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	**10 37**	**2 25**
Nagyvárad	érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	**10 44**	**2 31**
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	**11 04**	**2 38**
Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	**11 14**	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	**11 22**	— —
Mező-keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	**11 37**	— —
Mező-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	**11 50**	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	**12 05**	**3 18**
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	**12 25**	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	**12 41**	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	**1 19**	**4 03**
Szajol	»	— —	11 21	3 08	**6 59**	**3 04**	**5 19**
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	**7 32**	**3 37**	**5 39**
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	**7 50**	**4 05**	**5 58**
Rákos	»	— —	**1 37**	**6 03**	**9 28**	6 52	7 38
Budapest	érk.	— —	**1 50**	**6 20**	**9 40**	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány	ind.	**4 —**	**1 24**	**5 35**	10 53	2 29	6 08
Debreczen	»	**5 10**	**2 56**	**6 46**	**11 44**	3 56	7 41
Érmihályfalva	érk.	6 36	**3 57**	7 29	**1 —**	4 58	9 13

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	**9 14**	8 02
Debreczen	»	7 32	12 36	**4 16**	**8 10**	**10 27**	9 01
P.-Ladány	érk.	1 28	1 45	5 03	**9 43**	**11 28**	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

		V. v	V. v.
Debreczen i.		9 35	4 31
Sáránd	»	10 18	5 16
H.-Bagos	»	10 28	5 26
H.-Pályi	»	10 45	5 48
M.-Pályi	„	10 57	5 59
N.-Léta-Vértes	érk.	11 16	**6 18**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

		V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes	ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi	»	**5 47**	1 30
H.-Pályi	»	6 03	1 48
H.-Bagos	»	6 18	2 05
Sáránd	»	6 40	2 29
Debreczen é.		7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	10 33	5 26
Derecske	érk.	10 42	5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00	1 49
Sáránd	érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 00**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Gyapju	»	10 56	5 10	**7 52**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	»	2 06	**7 41**	**4 44**
Oroháza	»	3 12	**9 10**	**5 50**
H.-M.-Vásárhely	«	3 53	**10 02**	7 00
Szeged	«	4 28	**10 55**	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	**3 40**	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 38**	11 05	**7 50**
Orosháza	»	**5 41**	11 54	**9 20**
Csaba	»	7 00	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 57	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 —**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Gyapju	»	10 56	5 10	**7 52**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	**6 44**	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**7 44**	**10 01**
Csaba	érk.	12 42	**7 06**	**10 30**
Csaba	ind.	2 23	**7 18**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 46**	**5 03**
Arad	érk.	3 55	**8 50**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 35**
Kétegyháza	»	6 14	12 31	**10 54**
Csaba	érk.	6 40	12 57	**11 24**
Csaba	ind.	7 —	2 33	**4 50**
Gyula	»	27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 40	3 27	**5 56**
Kötegy	»	7 50	3 39	6 10
Szalon	»	8 22	4 10	6 47
Cséffa	»	8 4	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 —	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskoh

		Tv. sz. sz.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	5 35	2 40
V.-Velencze	»	**5 47**	2 51
Félix-Fürdő	»	6 11	3 13
Kardó	»	6 26	3 27
Nyárló	»	7 07	4 07
Magyar-Gyepes	»	7 19	4 18
Tasádfő	»	7 34	4 32
Drág-Cséke	»	7 55	4 46
Magyar-Cséke	»	8 12	†5 01
Dusesd	»	†8 25	†5 13
Szombatság-Rogoz	»	9 02	5 47
Hollód	»	9 15	5 59
Gyanta	»	9 29	**6 12**
Sólyom	»	9 55	**6 36**
Borz	»	†10 10	†**6 50**
Belényes-Ujlak	»	10 22	**7 01**
Sonkolyos	»	†10 35	†**7 13**
Belényes	»	11 21	**7 47**
Szudrics	»	11 44	**8 09**
Lunka-Rézbánya	»	12 13	†**8 34**
Vaskoh	érk.	12 29	**8 49**

Vaskoh—Belényes—Nagyvárad.

		Sz. v.	Tv. sz. sz.
Vaskoh	ind.	**4 —**	2 55
Lunka-Rézbánya	»	**4 12**	3 08
Szudrics	»	**4 39**	3 37
Belényes	»	**5 07**	4 16
Sonkolyos	»	†**5 28**	†**4 39**
Belényes-Ujlak	»	†**5 40**	†**4 51**
Borz	»	†**5 49**	†**5 01**
Sólyom	»	6 05	5 22
Gyanta	»	6 26	†5 43
Hollód	»	6 40	**6 —**
Szombatság-Rogoz	»	7 01	**6 29**
Dusesd	»	†7 25	†**6 55**
Magyar-Cséke	»	†7 37	†**7 08**
Drág-Cséke	»	7 56	**7 33**
Tasádfő	»	8 10	†**7 47**
Magyar-Gyepes	»	8 24	**8 02**
Nyárló	»	8 34	**8 13**
Kardó	»	8 57	†**8 36**
Félix-Fürdő	»	9 10	†**8 49**
V.-Velencze	»	9 31	**9 10**
Nagyvárad	érk.	9 41	**9 21**

Nagyvárad—Ermihályfalva.

		Sz. v.	v.
Nagyvárad	ind.	4 15	6 44
B.-Püspöki	»	4 30	7 10
Bihar	»	4 50	7 36
Paptamási	»	5 14	8 05
Gyapoly	»	5 27	8 21
B.-Diószeg	»	5 43	8 44
Nagykágya	»	5 55	8 59
Székelyhid	»	**6 24**	9 32
Erselind	»	**6 45**	10 —
Ermihályfalva	érk.	**7 15**	10 36

Ermihályfalva—Nagyvárad.

		Sz. v.	V. v.
Ermihályfalva	ind.	6 10	5 20
Erselind	»	6 41	**6 —**
Székelyhid	»	7 10	6 48
Nagykágya	»	7 22	7 02
B.-Diószeg	»	**7 35**	7 22
Gyapoly	»	7 50	7 40
Paptamási	»	8 11	8 08
Bihar	»	8 29	8 33
B.-Püspöki	»	8 52	8 58
Nagyvárad	érk.	9 06	**9 15**

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

		V. v.	Tv. sz. sz.
Szombatság-Rogoz	ind.	9 10	**6 35**
Nánhegyesel	»	†9 46	†**7 01**
Dobrest	»	9 36	**7 11**

Dobrest—Rogoz—Szombatság.

		V. v.	Tv. sz. sz.
Dobrest	ind.	6 06	4 32
Nánhegyesel	»	†6 16	†4 56
Szombatság-Rogoz	érk.	6 40	

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.